

กัณฑ์ที่ ๓ | รตนตตยคณปณามคาถา

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

อิจฺเจตํ รตนตตยํ พุทฺโธ ธมฺโม สงฺขโม จาติ
นानาโหนตฺตมฺปิ วตฺถุโต อญฺญมญฺญาวิโยคา วเอกิกฺกุตฺตมฺปนตฺถโต
พุทฺโธ ธมฺมสฺส โปเธตา ธมฺโม สงฺเขน ธาโรโต
สงฺขโม จ สาวโก พุทฺธสฺส อิจฺเจกาพุทฺธเมวิทฺติ ฯ

อาตมาขอโอกาสแต่ท่านมหาชนทั้งหลาย ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตบรรดามีศาสนาเป็นภารกิจ หวังปฏิบัติ ให้ถูกสนิทมตามศาสนาของตนๆ จึงได้อุทิศสัพพาทันทรามาร่างกายในเวลาทำกิจของศาสนา ทุกๆ ศาสนาล้วนแต่ สอนให้ละความชั่วประพฤติความดีสิ้นด้วยกันทุกชาติทุกภาษา ส่วนในทางพระพุทธศาสนาเวลาเช้าเวลาเย็นไหว้พระ บูชาพระและสวดสังเวคกถา ปสาทกถา ตามกาลเวลาเสร็จแล้ว ที่มีกิจเรียนคัมภีร์ก็เรียนไป ที่มีกิจเรียนวิปัสสนา ก็เรียนไป ฝ่ายพระเถรานุเถระก็เอาใจใส่ตักเตือนซึ่งกันและกันตามหน้าที่เพื่อจะได้รักษาเนติแบบแผนอันดี ของ สาธุชนในพุทธศาสนาไว้ ให้เป็นตำรับตำราสืบสายพระศาสนาไป

บัดนี้ขอเชิญชวนท่านทั้งหลายฟังปณามคาถา ความนอบน้อมพระรัตนตรัยใน อดีต อนาคต ปัจจุบัน และถึงเป็นที่ฟังโดยย่อ ความนอบน้อมมาจากมโน มโนแปลว่านอบน้อม เป็นบุคลาธิษฐานคือนอบน้อมด้วยกาย นอบน้อมด้วยวาจา นอบน้อมด้วยใจ นอบน้อมในพระผู้มีพระภาค เมื่อพระองค์มีพระชนมายุอยู่อุบาสกอุบาสิกา เข้าไปสู่ที่เฝ้าแล้ว ถวายสังคัมภีร์พระผู้มีพระภาคด้วยเบญจางคประดิษฐ์ คือกราบพร้อมด้วยองค์ห้า เข้าและศอกทั้งสอง ต่อกัน ฝ่ามือทั้งสองวางลงให้เสมอกัน ก้มศีรษะลงให้หน้าจดพื้นในระหว่างมือทั้งสองนั้น หรือในระหว่างที่เฝ้าพระผู้มี พระภาคเจ้าอยู่นั้น คอยฟังพระโอวาททานุสาสนีของพระองค์ ไม่สนใจไปในที่อื่น ไม่เปล่งวาจาออกในระหว่างที่ พระองค์ทรงรับสั่งอยู่ เป็นการรบกวนพระองค์ด้วยวาจา ให้เป็นที่ระแคะระคายพระทัย

อนึ่งเมื่อเข้าไปสู่ที่เฝ้าไม่นั่งให้ไกลนัก จะเป็นการเบียดเบียนพระองค์ด้วยต้องการออกพระกำลังเสียงใน เวลารับสั่ง ไม่นั่งให้ไกลนักจะเป็นการเบียดเบียนพระองค์ด้วยกายอันเป็นของปฏิญกุล จะเป็นที่รำคาญพระนาสิกใน เวลากลิ่นกายฟุ้งไป ไม่นั่งในที่เหนือลม ด้วยเคารพพระองค์กลัวลมจะพัดเอากลิ่นกายที่ฟุ้งออกไปมากระทบ พระนาสิกของพระองค์ ไม่นั่งในที่ตรงพระพักตร์นัก กลัวจะเป็นที่รำคาญพระเนตรทั้งสองของพระองค์ไม่นั่งในที่เบื้อง หลังนัก เกรงว่าพระองค์จะต้องหันพระพักตร์มากไปในเวลาจะทรงรับสั่ง ต้องนั่งในที่สมควรนอกจากที่ๆ แสดงมา แล้วในเวลาอยู่ในที่เฝ้า ไม่สนใจไปในที่อื่น ไม่เปล่งวาจาให้เป็นที่รำคาญพระทัยแต่พระองค์ ดั่งนั้นแล นอบน้อมด้วย กายในพระองค์

ในเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้วยังเหลือแต่เจดีย์ ๔ เหล่า คือ บริโภคเจดีย์ ธาตุเจดีย์ ธรรมเจดีย์ อุทเทสิกเจดีย์ พุทธศาสนิกชนถึงที่เขานั้นเข้าแล้ว ในเมื่อกันร่วมควรลดร่มลง ห่มผ้าปิด ๒ บ่า ควรลด ออกเสียงบ่าหนึ่งในเมื่อสวมรองเท้าเข้าไปควรถอดรองเท้าเสียและเข้าไปในที่นั้นไม่ควรแสดงอึ้งคะนึ่งและไม่เคารพแต่ อย่างไม่โดย่างหนึ่งต้องแสดงเคารพอย่างจริงจัง ไม่ทิ้งของที่สกปรกลงไว้เช่นกันบูหรี่ หรือขานหมาก น้ำลาย น้ำมูก

อุจจาระ ปัสสาวะ ในที่บริเวณนั้นเมื่อเข้าไปในที่นั่ง เห็นรกปิดกวดเสีย ถากถางเสีย เห็นไม่สะอาดทำให้สะอาด เห็นผู้พึงควรแก้ไขซ่อมแซมปฏิสังขรณ์ได้ก็ยิ่งดี ดังนี้เป็นความนอบน้อมพระผู้มีพระภาคด้วยกายโดยบุคคลาธิษฐาน

อนึ่งนำเรื่องของพระรัตนตรัยไปสรรเสริญในที่นั้น แก่บุคคลนั้นอยู่เนืองๆ ดังนี้ก็ชื่อว่านอบน้อมด้วยวาจา และคิดถึงพระรัตนตรัยอยู่เนืองๆ ไม่ยอมให้ใจไปจดอยู่กับอารมณ์สิ่งอื่นมากนัก คอยบังคับใจให้จดอยู่กับพระรัตนตรัยเนืองๆ ดังนี้ ชื่อว่านอบน้อมพระรัตนตรัยด้วยใจ ความนอบน้อมของข้าพเจ้าจะมีแต่พระผู้มีพระภาคผู้เป็นองค์อรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ บรรดาพุทธศาสนิกชนทั้งหลายต้องว่าดังนี้ ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตทั้งหลายในเวลาทำศาสนกิจทุกครั้ง เช่น พระเถรานุเถระกระทำสังฆกรรมและอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายจะสมาทานศีลก็ต้องว่า “นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส” ถึงสามหน จะว่าแต่เพียงหนหนึ่งหรือสองไม่ได้ หรือได้เหมือนกันแต่ว่าไม่เต็มรัตนตรัยทั้งสามกาล จะให้เต็มหรืออุทธรรัตนตรัยทั้งสามกาลแล้ว ต้องว่าให้เต็มสามหน หนที่หนึ่งนอบน้อมพระรัตนตรัยในอดีต หนที่สองนอบน้อมพระรัตนตรัยในปัจจุบัน หนที่สามนอบน้อมพระรัตนตรัยในอนาคต ทั้งหมดต้องว่าสามหน จึงครบถ้วนถูกพระรัตนตรัยทั้งสามกาล

รัตนตรัยแบ่งออกเป็น ๒ คือ รัตนหนึ่ง ตรัยหนึ่ง รัตนแปลว่าแก้ว ตรัยแปลว่าสาม รัตนตรัยรวมกันเข้าแปลว่าแก้วสาม พุทธรัตนะ แก้วคือพระพุทธ ธรรมรัตนะ แก้วคือพระธรรม สังฆรัตนะ แก้วคือพระสงฆ์ ทำไมจึงต้องเอา พระพุทธพระธรรมพระสงฆ์มาเปรียบด้วยแก้ว ที่ต้องเปรียบด้วยแก้วนั้น เพราะแก้วเป็นวัตถุทำความยินดีให้บังเกิดแก่เจ้าของผู้ปกครองรักษา ถ้าผู้ใดมีแก้วมีเพชรไว้ในบ้านในเรื่องมากผู้นั้นก็อิมใจดีใจดีด้วยคิดว่าเราไม่ใช่คนจน ปลื้มใจของตนด้วยความมั่งมี แม้คนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของเล่าเห็นแก้วเห็นเพชรเข้าแล้ว ที่จะไม่ยินดีไม่ชอบนั้นเป็นอันไม่มี ต้องยินดีต้องชอบด้วยกันทั้งนั้น ฉะนั้น รัตนตรัยแก้วสามดวง คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะทั้งสามนี้ ก็เป็นที่ยินดีปลื้มใจของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายฉนั้น

พระรัตนตรัยเป็นแก้วจริงๆ หรือเปรียบด้วยแก้ว ถ้าเป็นทางปริยัติเข้าใจตามอักขระแล้วเป็นอันเปรียบด้วยแก้ว ถ้าเป็นทางปฏิบัติเข้าใจตามปฏิบัติแล้วเป็นแก้วจริงๆ ซึ่งนับว่าประเสริฐเลิศกว่าวิญญูณกรัตนะและอวิญญูณกรัตนะซึ่งมีในไตรภพ ลรัตนะในไตรภพทั้งหมดสิ้น

จะกล่าวถึงรัตนะในทางปฏิบัติ “ปฏิบัติ” แปลว่า ถึงเฉพาะผู้ปฏิบัติ ถึงเฉพาะซึ่งพระรัตนตรัย การถึงรัตนตรัยของผู้ปฏิบัติในยุคนั้นต่างๆ กัน ผู้ไม่ได้เล่าเรียนศึกษาก็ถึงรูปพระปฏิมากรในโบสถ์วิหารการเปรียบถึงพระธรรมในตู้ในโถบาย ถึงพระสงฆ์สมมุติทุกวันนี้ ผู้ได้เล่าเรียนศึกษารู้พุทธประวัติก็ถึงพระสถิตูราชกุมารที่ได้ตรัสรู้ได้ดวงไม้ศรียาโพธิ์ที่ได้มาโปรดพระปัญจวัคคีย์ทั้งห้า ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ถึงพระธรรมก็คือปฐมเทศนาธรรมจกกับปวัตตนิสสูตร กับธรรมที่พระองค์ทรงสั่งสอนปัญจวัคคีย์ทั้งห้า ให้ได้บรรลุมรรคผลทั้งสิ้น ถึงพระสงฆ์ก็คือพระปัญจวิเสติทั้งห้าจนถึงสุภทิกษะ ซึ่งเป็นปัจฉิมสาวกเวไนย ผู้มีสติปัญญาเป็นผู้เล่าเหล่าเหล่าเล่าเรียนศึกษามาก การถึงรัตนตรัยของท่านลึกล้ำ ท่านคิดว่า “พุทธ” ก็แปลกันว่าตรัสรู้ ตรัสรู้เป็นภาษาเจ้าเพราะพุทธเจ้าท่านเป็นเจ้าจึงแปลว่าตรัสรู้ ภาษาสามัญก็แปลว่ารู้เท่านั้น ท่านก็ทำขึ้นในใจของท่านว่ารู้นั่นเองเป็นพระพุทธเจ้า ท่านก็ถึงความรู้ของท่านที่ถูกดี ถึงธรรมของท่านความดีไม่มีผิด ถึงสงฆ์ของท่าน “สงฺเขน ธาโรโต” พระสงฆ์ทรงไว้ ตัวของเราเองที่รักษาความรู้ถูกรู้ดีไม่ให้หายไป เป็นสงฆ์

การถึงพระรัตนตรัยดังแสดงมาแล้วนี้ก็ถูก เหมือนต้นไม้เอาน้ำไปจนเข้าที่กะเทาะก็ถูกต้นไม้ เอาน้ำไปจุดเข้าที่เปลือกก็ถูกต้นไม้ เอาน้ำไปจุดเข้าที่กระพี้ก็ถูกต้นไม้ ถูกแต่กะเทาะ เปลือก กระพี้เท่านั้น หากถูกแก่นของต้นไม้ ไม่ การถึงพระรัตนตรัยต้องเอากายวาจาใจของเราที่ละเอียด จุดเข้าไปให้ถึงแก่พระรัตนตรัยจริงๆ รัตนตรัยซึ่งแปรว่าแก้วสาม แก้วคือพระพุทธรูปหนึ่ง แก้วคือพระธรรมหนึ่ง แก้วคือพระสงฆ์หนึ่งได้ในบทว่า **สกุทวา พุทธ รตนํ** กระทำตนให้เป็นแก้วคือพุทธรูป สกุทวา ธรรมรตนํ กระทำตนให้เป็นแก้วคือธรรม สกุทวา สงฆรตนํ กระทำตนให้เป็นแก้วคือสงฆ์

การเข้าถึงพระรัตนตรัยต้องใช้กายวาจาใจที่ละเอียด ที่หยาบเข้าไม่ถึง กายที่ละเอียดซึ่งได้กับการสังขาร วาจาที่ละเอียดซึ่งได้กับวจีสังขาร ใจที่ละเอียดซึ่งได้กับจิตสังขาร กายสังขารคือลมหายใจเข้าออกซึ่งปรนเปรอกายให้เป็นอยู่ วจีสังขารคือความตรึกตรองที่จะพูด จิตสังขารคือความปรุงของจิตสำหรับใช้ทางใจ กายสังขารหยุด วจีสังขารก็หยุด จิตสังขารก็หยุด เป็นจุดเดียวกันอยู่ที่ตรงศูนย์กลางของกายมนุษย์ มีธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์เป็นดวงใสเท่าฟองไข่แดงของไก่ใสดังกระจกส่องเงาหน้า กายวาจาใจที่ละเอียดจดลงที่ศูนย์กลางของธรรมนั้น ก็หยุด พร้อมทั้งกายสังขาร วจีสังขาร จิตสังขาร นับว่าหยุดเป็นจุดเดียวกันได้ชื่อว่าสังขารสงบ การสงบสังขารชนิดนี้ เด็กในท้องมารดาก็สงบจึงอยู่ในที่แคบเป็นอยู่ได้ เทวดาในทุกระดับชั้นทำได้ รูปพรหมและอรุปรหมก็นับว่าสังขารสงบได้ การสงบสังขารเสียเป็นสุข สมด้วยคาถาสีบาท ในบาทเบื้องหลายว่า “เตสํ วุปลโมสุโข” สงบสังขารทั้งหลายเสียได้ นำมาซึ่งความสุข นี้สงบสังขารได้ตามสมควร เป็นทางทำตนให้เป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ชั้นหนึ่ง

กายสังขารสงบคือลมหายใจหยุด วจีสังขารสงบคือความตรึกตรองหยุด จิตสังขารสงบคือใจหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ชื่อว่าสันติ ลมหยุดลงไปในที่เดียวกันชื่อว่า อานาปานซึ่งแปลว่าลมหยุดนิ่งหรือไม่มี เมื่อสังขารทั้งสามหยุดถูกส่วนเข้าแล้วเรียกว่ากายนุปัสสนาสติปัฏฐานด้วยส่วนหนึ่ง เมื่อสังขารสงบมีความสุขเกิดขึ้นเรียกว่าเวทนानุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตคิดว่าเป็นสุขเรียกว่าจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

ในเมื่อสติปัฏฐานทั้งสามถูกส่วนพร้อมกันเข้า เกิดเป็นดวงใสขึ้นเท่าฟองไข่แดง หรือเท่าดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ไสบริสุทธิสนิทเหมือนกระจกส่องเงาหน้านั้นแหละ ธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงนี้บางท่านเรียกว่า พระธรรมดวงแก้ว โบราณท่านใช้แปลในมูลกัจจายว่า “ปฐมมรรค” ในกลางธรรมดวงนี้แหละคือดวงศีล เพราะอยู่ในเหตุว่าของธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ไสบริสุทธิไม่มีราคะ ตาของกายทิพย์เห็น ต้องเอาใจของตนจดลงที่ตรงกลางดวงศีลนั้น ทำใจให้หยุดนิ่งแต่พอถูกส่วนเข้าใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงศีล ดวงศีลก็ว่างออกไปเห็นดวงสมาธิ เอาใจหยุดนิ่งลงไปทีกลางดวงสมาธิแต่พอถูกส่วนเข้าใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงปัญญา ดวงปัญญาก็ว่างออกไปตาของกายทิพย์ก็เห็นดวงวิมิตติที่อยู่ในกลางดวงปัญญานั้น แล้วเอาใจของตนจดเข้าที่ศูนย์กลางดวงวิมิตติทำให้ใจหยุดนิ่ง แต่พอถูกส่วนเข้าใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติก็ว่างออกไปตามของกายทิพย์ก็เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะที่อยู่ในกลางดวงวิมุตตินั้น แล้วเอาใจของตนจรดเข้าที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะทำให้ใจหยุดนิ่ง แต่พอถูกส่วนเข้าใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็ว่างออกไป ตาของกายทิพย์ก็เห็นตนของตนเอง อยู่ในศูนย์กลางของดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น เหมือนตาของกายมนุษย์เห็นตัวของกายมนุษย์ฉะนั้น ที่ได้แสดงมาแล้วนี้ก็เป็นวิธีทำตัวให้เป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ชั้นหนึ่ง

ทำต่อไป ทำใจให้หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ แต่พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีลให้ใจหยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีลถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงศีล ดวงศีลก็ว่างออกไป เห็นดวงสมาธิอยู่ในกลางดวงศีล

เหมือนตาของกายรูปพรหมเห็นตนของกายรูปพรหมเองฉะนั้น ที่แสดงมานี้ก็เป็นวิธีทำตัว ให้เป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ชั้นหนึ่ง

เมื่อทำมาถึงกายธรรมหรือธรรมกายดังนี้แล้ว ก็รู้จักตัวตนชัดเจนโดยไม่ต้องสงสัยเพราะกายทั้งห้าบอกตัวของตัวเอง กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม ทั้งสี่กายนี้บอกตัวเองอยู่ว่าไม่เที่ยง ไม่ตัว เป็นแต่สมมุติเท่านั้น รู้ได้เองว่ากายมนุษย์มาเกิดเป็นมนุษย์แล้ว ก็ชั่วคราวตามอายุขัยและวัย สิ้นปัจจัยคือบุญและบาปแล้วก็แตกสลายไป รู้ได้จริงๆ อย่างนี้ ไม่ใช่แต่รู้ เห็นด้วยตาของตนทุกๆ คน ด้วยกันทั้งนั้น

ส่วนกายทิพย์หรือรูปพรหม อรูปพรหมสิ้นอำนาจของบุญกรรม และรูปฌานอรูปฌานแล้ว ก็แปรไปเหมือนกายมนุษย์ ต่างกันแต่ช้าและเร็วเท่านั้น

ส่วนกายธรรมหรือธรรมกายเป็นตัวยืนบอกความจริงว่าเที่ยง เป็นสุข เป็นตัว ส่วนกายทั้งสี่เป็นตัวยืนบอกเท็จว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัว เท็จต่อความจริงอย่างนี้ เมื่อไม่รู้เห็นจริง จะรู้เห็นเท็จได้อย่างไรต้องรู้จริงเห็นจริงเสียก่อนจึงย้อนมารู้จักเท็จได้ดังนี้

ธรรมกายนี้เองเป็นพุทธรัตนะ ซึ่งแปลว่าแก้วคือพุทธะ เมื่อรู้จักพุทธรัตนะแล้ว ก็ควรรู้จักธรรมรัตนะ เสียทีเดียว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม อรูปพรหม เป็นธรรมรัตนะแต่เป็นส่วนโลกีย์ ส่วนธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้นเป็นโคตรภู ต่อเมื่อใด ธรรมกายเลื่อนขึ้นไปเป็นพระโสดาแล้ว ธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระโสดานั้นเองเป็นโลกุตตระ

ส่วน ศील สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ที่อยู่ในศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม และกายอรูปพรหม เป็นโลกิยมรรค เพราะกายทั้งสี่นั้นเป็นโลกีย์ธรรมจึงเป็นโลกีย์ไปตามกาย

ส่วน ศील สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ที่อยู่ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายเป็นโลกุตตร เพราะธรรมกายของพระโสดาเป็นโลกุตตร ธรรมจึงเป็นโลกุตตรไปตามกาย ธรรมที่ทำให้เป็นกายต่างๆ นี้เองเป็นธรรมรัตนะ ซึ่งแปลว่าแก้วคือธรรม เมื่อรู้จักธรรมรัตนะแล้ว ก็ควรรู้จักสังฆรัตนะเสียทีเดียว ธรรมกายหรือกายธรรมหมดทั้งสิ้น ยกธรรมกายของพระสัมพันธัญญ์ และธรรมกายของพระปัจเจกพุทธเจ้าออกเสีย นอกจากนั้นเป็นธรรมกายของสาวกพุทธทั้งสิ้นมีมากน้อยเท่าใดเป็นสังฆรัตนะแก้วคือสงฆ์

การที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัยที่ถูกแท้นั้น ต้องเอาใจของตนจดลงที่ศูนย์กลางของธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ เป็นดวงใสบริสุทธิ์เท่าๆ ฟองไข่แดงของไก่ ตั้งอยู่ศูนย์กลางของกายมนุษย์ มีเหมือนกันหมดทุกคน จำเดิมแต่อยู่ในท้องมารดา ใจของกุมารกุมารีจืดจืดอยู่ตรงศูนย์กลางของดวงธรรมนั้นทุกคน ตรงศูนย์กลางของดวงธรรมมีว่างอยู่ประมาณเท่าเมล็ดโพธิ์ หรือเมล็ดไทร ใจของกุมารหรือกุมารีก็จดอยู่ศูนย์กลางนั้น

ผู้ที่เข้าถึงพระรัตนตรัย ต้องเอาใจของตนไปจดอยู่ที่ศูนย์กลางกายของตนนั้น แล้วทำใจให้หยุด หยุดในหยุด หนักเข้าไปทุกทีไม่ให้คลายออก ทำไปจนใจไม่คลายออก ใจนั้นหยุดในหยุดหนักเข้าไปทุกที นี่เป็นทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ใช่ทางไปของปุถุชน ทางไปของปุถุชนไม่หยุด ออกจากจากหยุด นอกจากทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์หยุดเสมอ จึงได้เจอเจอพระพุทธรูปเจ้าพระอรหันต์ยากนัก ขอผู้จงรักภักดีต่อตนของตนที่แท้

แล้ว จงตั้งใจแน่วแน่ ให้ถูกทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์เกิดประเสริฐนัก พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ในอดีต
อนาคตปัจจุบัน ไปทางเดียวเหมือนกันทั้งหมด

เพราะฉะนั้นพวกเราที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัย จึงต้องทำใจให้หยุดให้หนึ่ง ให้ตรงต่อทางไปของพระพุทธเจ้าพระ
อรหันต์ จึงจะถูกหลักฐานในพุทธศาสนา ทั้งถูกตำราของสัตว์ผู้ไปเกิดมาเกิดด้วย สัตว์ผู้ไปเกิดมาเกิดซ้ำไม่ถูก ก็ไม่
ตกศูนย์ เมื่อไม่ตกศูนย์ก็ไปเกิดมาเกิดไม่ได้ ธรรมดาของเกิดแลตายต้องมีสับสนเป็นเครื่องหมายเหมือนกันทั้งหมด
ทั้งในภพและนอกภพ การที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัยก็เหมือนกัน ต้องเข้าสับสนเป็นขั้นๆ ไปจึงจะเข้าถึงพระรัตนตรัย
ได้ ดังแสดงมาตั้งแต่ต้นเป็นขั้นๆ มาแล้วทุกประการ

รัตนทั้งสามนี้เป็นแก้วจริงๆ จังๆ แก้วที่มีในไตรภพนี้มีคุณภาพไม่เทียมกัน ส่วนแก้วในไตรภพที่มนุษย์ใช้
อยู่บัดนี้ เพชรเป็นสูงกว่า หรือแก้วที่มีรัศมีเป็นของหายากไม่มีใครจะใช้กันนัก แก้วชนิดอย่างนั้น มีสีต่างๆ ถ้าสีนั้น
เขียวใสลงไปใต้น้ำ ก็เขียวไปตามสีแก้วนั้น ถ้าสีเหลืองน้ำก็เหลืองไปตามถ้าแดงน้ำก็แดงไปตามสีแก้ว ตกว่าแก้วสี
อะไรน้ำก็เป็นไปตามสีแก้วนั้นๆ นี่เป็นรัตนที่สูงในโลก สูงยิ่งกว่านี้ขึ้นไปก็ต้องเป็นแก้วของพระเจ้าจักรพรรดิ

พระเจ้าจักรพรรดิมีแก้ว ๗ ประการ คือ จักรแก้ว ข้างแก้ว ม้าแก้ว แก้วมณี นางแก้ว คหบดีแก้ว
ปรีชาญาณแล้ว แก้ว ๗ ประการนี้เกิดขึ้นในโลกกาลใด มนุษย์ในโลกได้รับความสุขปราศจากการไถและหว่าน สำเร็จ
ความเป็นผู้อยู่อาศัยแก้ว ๗ ประการของพระเจ้าจักรพรรดิให้เป็นผู้ได้โดยตลอดชีวิต ไม่ต้องทำกิจการใดๆ ทั้งสิ้น
พระเจ้าจักรพรรดิสอนให้ตั้งอยู่ในศีล ๕ กรรมบถ ๑๐ ครั้งสิ้นชีพแล้วไปบังเกิดในสุคติโดยส่วนเดียว ไม่มีตกไปอยู่ใน
ทุคติเลย

แก้วทั้งหลายในโลก พิเศษถึงเพียงนี้แล้วยังไม่พิเศษเท่า แก้วคือพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะแก้ว คือ
พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะนั้น ถ้าผู้ใดเข้าไปได้เข้าไปถึงแล้ว ลืมแก้วลืมสวรรค์ลึบๆ ในโลกหมดทั้งสิ้น ผู้ที่จะ
เข้าไปได้ถึงแก้วทั้งสามนี้ ต้องดำเนินไปตามต้น กาย วาจา ใจ คือ กายสังขาร วจิตสังขาร จิตสังขาร ดังแสดงมาแล้ว
ในเบื้องต้น จนถึงธรรมกายคือให้ดำเนินตามโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ตั้งต้นแต่ กายเทวนา จิต ธรรม ไป แต่พอถึงธัมมา
นุปัสสนาก็เห็นเป็นดวงใสที่เรียกว่า ดวงศีล ต่อแต่นั้นก็ถึง สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ซึ่งนับว่าเป็นที่
รวมพระไตรปิฎก รมอยู่ในศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้ทั้งสิ้น เมื่อจับที่รวมของกายมนุษย์ได้แล้ว
กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรุปรหม กายธรรมก็เหมือนดังแสดงมาแล้ว

ที่แสดงมาแล้วนี้ เป็นวิธีให้เข้าถึงรัตนทั้ง ๓ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือ พุทธรัตนะ ธรรม
รัตนะ สังฆรัตนะ มีอาการต่างๆ กัน ในเมื่อจับหลักยังไม่ได้ ต่อเมื่อจับหลักคือธรรมกายเสียได้แล้วจะเห็นว่าไม่ต่าง
กัน เนื่องเป็นอันเดียวกัน เนื่องเป็นอันเดียวกันแท้ๆ สมด้วยกระแสบาปในเบื้องต้นว่า หมวดสามของรัตนนี้ คือ พุ
ทโธ ธัมโม สังโฆ หรือพุทธรัตนะธรรมรัตนะ สังฆรัตนะแม้ต่างกันโดยวัสดุ แต่เนื้อความเป็นอันเดียวกัน เป็นของ
เนื่องกันและกัน พระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า เนื่องเป็นอันเดียวกันเป็น
บรรพชาฐาน ดังแสดงมาทุกประการพอสมควรแก่เวลาด้วยประการฉะนี้